

PRINCIPIILE FARMACOCINETICE ȘI FARMACODINAMICE DE UTILIZARE RAȚIONALĂ A SEDATIVELOR, HIPNOTICELOR, ANXIOLITICELOR, NEUROLEPTICELOR, NOOTROPELOR, ANTIDEPRESIVELOR ȘI ANTICONVULSIVANTELOR

A. Actualitatea

Medicația psihotropă și hipnotică reglează diverse funcții ale SNC, de aceea este utilizată în tratamentul diferitelor afecțiuni și stări psiho-patologice. Preparatele cu acțiune asupra SNC sunt utilizate în tratamentul unei game variate de boli specifice în practica psihiatrică, precum și a unor maladii și stări psiho-somatice în practica medicului de diferite specialități. Medicamentele din grupele respective posedă un șir de efecte farmacologice (sedativ, anxiolitic, hipnotic, anestezic, anticonvulsivant, de potențare a analgeziei etc.) cu acțiune benefică în diferite intervenții stomatologice, în cazul tratamentului afecțiunilor cavității bucale, regiunii oro-maxilo-faciale, și în unele stări de urgență (convulsii, excitații psihomotorii, stări febrile, dereglări de somn etc.). Cunoașterea și folosirea adecvată a tuturor proprietăților medicamentelor cu influență asupra SNC pot ameliora rezultatele tratamentului pacienților cu patologii ale SNC, inclusiv patologia psihică, asociată cu unele afecțiuni ale cavității bucale. Totodată, preparatele medicamentoase din grupele date pot fi responsabile de unele reacții adverse, deseori cu consecințe grave, ce necesită diagnosticare promptă și tratament adecvat.

B. Scopul instruirii

Înșușirea și aplicarea principiilor farmacocinetice și farmacodinamice clinice la individualizarea și optimizarea administrării medicamentelor cu acțiune asupra SNC în practica stomatologică, pentru efectuarea argumentată și inofensivă a premedicației în practica stomatologică, precum și tratarea pacienților cu patologia psihică, asociată cu unele afecțiuni ale cavității bucale.

C. Scopuri didactice

Studentul trebuie să posede abilitățile de a:

- a) selectarea medicamentelor cu acțiune asupra SNC pentru diferite situații clinice, conform particularităților farmacodinamice și farmacocinetice ale acestora;
- b) selecta asociațiile eficiente și inofensive, necesare pentru efectuarea unui tratament stomatologic sau a manipulațiilor însoțite de frică, neliniște și dureri;
- c) acorda ajutorul de urgență în stările patologice de ordin vital;
- d) cunoaște criteriile aprecierii eficacității și inofensivității preparatelor din aceste grupe;
- e) aplica metodele contemporane de profilaxie și tratament a reacțiilor adverse produse de medicamentele cu acțiune asupra SNC;
- f) întocmi formularul personal (medicamente-P).

D. Cunoștințe din disciplinele studiate anterior și cele de tangență

Anatomie și fiziologie. Principiile de funcționare a SNC și periferic. Particularitățile sistemului nervos vegetativ și somatic. Fiziologia scoarței cerebrale. Procesele de excitație și inhibiție în SNC. Principiile reflecției în activitatea SNC. Particularitățile anatomo-fiziologice ale: neuronului, receptorilor, sinapsei. Talamusul, hipotalamusul, sistemul limbic: particularitățile anatomo-fiziologice. Caracterizarea procesului de cunoaștere. Personalitatea ca rezultat a factorilor psihofiziologici și sociali. Somnul și structura lui, implicațiile diferitor structuri ale SNC în realizarea somnului.

Fiziopatologie și disciplinele clinice. Patogenia afecțiunilor SNC și periferic. Neurozele: caracteristica generală; rolul factorilor biologici și sociali în apariția neurozelor; manifestările

clinice. Manifestările somato-neurologice și psiho-somatice în diferite stări patologice. Sindromul psihovegetativ. Dereglările de somn și principiile de tratament. Convulsiile, epilepsia. Principiile de tratament.

Farmacologie. Clasificările după principiul farmacoterapeutic și farmacocinetic, mecanismele de acțiune, efectele, indicațiile, reacțiile adverse ale medicamentelor cu acțiune asupra SNC.

E. Întrebări pentru autoinstruire

A. Caracteristica clinico-farmacologică a medicamentelor cu acțiune asupra SNC

1. Farmacologia clinică a sedativelor: clasificarea, caracteristica farmacodinamica (mecanismele și manifestările), particularitățile farmacocinetice, indicațiile și principiile de selecție și dozare, contraindicațiile, reacțiile adverse și manifestările clinice, interacțiunile medicamentoase indicațiile, principiile de utilizare în stomatologie.
2. Farmacologia clinică a tranchilizantelor (anxioliticelor): clasificarea în funcție de utilizarea terapeutică și durata de acțiune, efectele și manifestările lor clinice, particularitățile mecanismului de acțiune, indicațiile și principiile de selecție și dozare, contraindicațiile, reacțiile adverse și profilaxia lor, interacțiunile medicamentoase.
3. Farmacologia clinică a hipnoticelor. Clasificarea în funcție de criteriul farmacodinamic, farmacoterapeutic și durata de acțiune. Particularitățile efectului hipnotic și efectelor adverse, aspectele farmacocinetice. Principiile de corectare a dereglărilor de somn.
4. Farmacologia clinică a antipsihoticelor (neurolepticelor): clasificarea în funcție de efectul clinic, farmacodinamica (mecanismele și manifestările), particularitățile farmacocinetice, indicațiile și principiile de selecție și dozare, contraindicațiile, reacțiile adverse și manifestările clinice, interacțiunile medicamentoase.
5. Farmacologia clinică a antidepressivelor: clasificarea în funcție de utilizarea clinică, mecanismul de acțiune efectele și manifestările clinice, indicațiile și principiile de utilizare și dozare, farmacocinetica, reacțiile adverse, interacțiunile cu alte medicamente. Particularitățile utilizării antidepressivelor la vârstnici.
6. Farmacologia clinică a anticonvulsivantelor simptomatice: clasificarea după apariția de grup și influența asupra centrului respirator, particularitățile efectului anticonvulsivant. Principiile de selecție și utilizare a anticonvulsivantelor din grupul benzodiazepinelor, barbituricelor, derivaților GABA și alifatici, magneziului. Particularitățile farmacocinetice, reacțiile adverse, interacțiunile medicamentoase.
7. Farmacologia clinică a preparatelor antiepileptice. Farmacoterapia crizei epileptice (rău epileptic).
8. Farmacologia clinică a nootropelor: clasificarea, particularitățile mecanismului de acțiune, efectele și manifestările clinice, indicațiile și aspectele utilizării clinice, principiile de dozare, reacțiile adverse, interacțiunile medicamentoase.
9. Particularitățile administrării medicamentelor cu acțiune asupra SNC în timpul sarcinii și alăptării, precum și principiile farmacocinetice, farmacodinamice și farmacogenetice în individualizarea și optimizarea administrării medicamentelor grupelor date la copii și vârstnici.

B. Selectarea și utilizarea clinico-farmacologică a preparatelor medicamentoase în unele stări și afecțiuni clinice:

Principiile selectării și utilizării preparatelor antipsihotice în tratamentul maladiilor somatice, inclusiv practica stomatologică.

Principiile selectării și utilizării preparatelor sedative, tranchilizante și hipnotice în caz de frică și anxietate înainte de intervenții stomatologice și dereglări de somn.

Principiile selectării și utilizării preparatelor anticonvulsivante în convulsii de diverse geneze, precum și tratamentul crizei epileptice.

F. Lucrul individual

1. Caracterizarea succintă a principalelor preparate

Pe verticală. Denumirea preparatului (română).

Pe orizontală. Sinonimele, formele de livrare, modul de administrare, dozele (terapeutice, maxime), indicațiile, contraindicațiile, reacțiile adverse: Tioridazina, clorprotixen, levotiracetam, pregabalina, pramipexol, escitalopram, melatonina.

2. Exerciții de rețetă medicală (vezi Indicații metodice pentru lucrări practice la farmacologie): Midazolam, fenobarbital, diazepam, nitrazepam, fenazepam, oxazepam, flunitrazepam, temazepam, clonazepam, lorazepam, alprazolam, pimizid, tofizopam, clordiazepoxid, doxilamina, flumazenil, clorpromazina, levomepromazina, droperidol, haloperidol, clozapina, sulpirid, litiu carbonat, amitriptilina, fenitoina, valproat de sodiu, carbamazepina, gabapentina, tinctura de valeriană, zopiclona.

3. Indicații preparatele utilizate în (pentru):

Indicații preparatele utilizate în (pentru): excitație psihomotorie în maladiile psihice; excitație psihomotorie în sindromul de abținere la alcoolici; frică de intervenții stomatologice, anxietate, vomă de origine centrală; vegetonevroze în distonii neuro-circulatorii; neuroze; pregătirea preanestezică și preoperatorie; pregătirea pentru manipulații și proceduri diagnostice; convulsii de genă necunoscută; epilepsie; inducerea și menținerea anesteziei generale; potențarea analgeziei; depresie agitată; stări asteno-depresive; surmenaj psihic; hiposomnie tranzitorie; hiposomnie de scurtă durată; hiposomnie cronică.

4. Teste (Farmacologia clinică, teste de autoevaluare, Chișinău -2000, pag. 37.

5. Клиническая фармакология (Тесты для самоподготовки), Кишинэу -2014., ст. 20.

6. Situații virtuale (filme). Îndrumar pentru lucrări de laborator la farmacologie Chișinău -2016, pag. 124, 130,140.

7. Selectarea medicamentelor P-personale și tratamentului P-personal după criteriile eficacității, inofensivității, acceptabilității și cost pentru includerea în formularul personal (medicamente P).